Glükoosi taluvuse proov

Glükoosi taluvuse proov

Põhja-Eesti regionaalhaigla laboratooriumi automaatliini labor

Telefonid: 617 1027, 617 1661

Üldiseloomustus

Glükoosi taluvuse proov on sõeluuring prediabeedi (paastuglükoosi häire, glükoosi taluvuse häire), 2. tüüpi diabeedi ning gestatsioonidiabeedi tuvastamiseks. Proovi teostamisel manustatakse patsiendile suukaudselt kindel glükoosi annus ning seejärel määratakse teatud ajavahemike järel glükoosi tase plasmas.

Testimise eelselt peaks patsient katkestama glükoosi tolerantsust mõjutavate ravimite tarvitamise. Eelneval kolmel päeval tuleks järgida tavapärast dieeti ja füüsilist koormust, kusjuures süsivesinike tarbimine peaks olema vähemalt 150 g päevas. Proov teostatakse hommikul pärast 8-14 tunni pikkust paastumist.

Patsiendile manustatakse 5 minuti jooksul 75 g glükoosi lahustatuna 300 ml vees; lastele 1,75 g/kg (maksimaalselt 75 g). Glükoosi manustamise järgselt ei tohi patsient tarvitada kofeiini, suitsetada ega füüsiliselt aktiivne olla.

- Prediabeedi/diabeedi sõeluuring täiskasvanud mitterasedal patsiendil: määratakse paastuglükoosi tase ja plasma glükoos 120 min. pärast glükoosi manustamist.
- Gestatsioonidiabeedi sõeluuring: määratakse paastuglükoosi tase ja plasma glükoos 60 min. ja 120 min. pärast glükoosi manustamist.

Kui paastuglükoosi tase vastab diabeedi kriteeriumile (≥7,0 mmol/L), ei ole testi jätkamine vajalik. Test ei sobi kasutamiseks hospitaliseeritud või inaktiivsetel patsientidel ja ägeda haiguse ajal.

Diabeedi kriteeriumile vastava tulemuse puhul on diagnoosi kinnitamiseks vajalik teistkordne skriiningtesti positiivne tulemus (paastuglükoos, glükoosi taluvuse proov või HBA1c).

Näidustused

- Eeldiabeedi ja diabeedi sõeluuring patsientidel, kelle erütrotsüütide eluiga on lühenenud ning HbA1c skriiningtesti ei saa kasutada (hemolüütiline aneemia, rasedus, hiljutine äge või krooniline verekaotus, HbS ja teised Hb variandid).
- Eeldiabeedi ja diabeedi sõeluuring piiripealse või ebaselge paastuglükoosi tulemusega

patsientidel.
- Varjatud II tüüpi diabeedi välistamine kõrge riski rasedatel I trimestril.
- Gestatsioonidiabeedi sõeluuring II trimestril mõõduka ja kõrge riski rasedatel.

Referentsvahemik

Mitterase: paastuglükoos (fP-Gluc0) ≤6,0 mmol/L

fP-Gluc120 <7,8 mmol/L.

Rase: paastuglükoos (fP-Gluc0rase) <5,1 mmol/L

fP-Gluc60rase <10,0 mmol/L

fP-Gluc120rase <8,5 mmol/L

Kliiniline tõlgendus

Glükoosi taluvuse proovi tulemuste hindamine WHO kriteeriumite alusel mitterasedal patsiendil[1].

	Glükoos plasmas (mmol/L)		
Tõlgendus	Paastuglükoos		120 min.
Paastuglükoosi häire	6,1-6,9	(ja)	<7,8
Glükoositaluvuse häire	<7,0	ja	7,8-11,0
Diabeet	≥7,0	ja/või	≥11,1

Rasedal patsiendil

Glükoos plasmas (mmol/L)

Tõlgendus	Paastuglükoos		60 min.		120 min.
Gestatsioonidiabeet	5,1-6,9	ja/või	≥10,0	ja/või	8,5-11,0
Diabeet	≥7,0		ja/või		≥11,1

Glükoosi taluvuse proovile eelnev pikaajaline paastumine või süsivesinike vaene dieet võib anda valepositiivseid tulemusi.

Proovi-/uuringumaterjal	Veeniveri/plasma
Proovianum	Glükolüüsi inhibiitoriga katsuti (hall kork)
Uuringumaterjali säilivusaeg, - temperatuur jt transpordi tingimused	15-25° C 3 päeva
Segavad tegurid	
Teostamise sagedus	Tööpäeviti
Mõõtemeetod	Spektrofotomeetria, ensümaatiline referentsmeetod heksokinaasiga
HK kood	66101 x 2; rasedatel 66101 x 3

Kasutatud kirjandus

1. World Health Organization. Global report on diabetes 2016 (**https://www.who.int/publications/i/item/9789241565257**)
2. Burtis CA, Ashwood ER, Bruns DE, ed-s.Tietz textbook of clinical chemistry and molecular diagnostics. 5th ed, US: Elsevier Inc; 2012.
3. 2. tüüpi diabeedi diagnostika ja ravi. Ravijuhend. RJ-E/51.1-2021. Eesti Haigekassa. 2021.
4. Kirss A., Lauren L., Rohejärv M., Rull K. Gestatsioonidiabeet: riskitegurid, esinemissagedus,

perinataalne tulem ja sõeluuringu vastavus juhendile Tartu Ülikooli Kliinikumi naistekliinikus ajavahemikul 01.01.2012–19.06.2013. Eesti Arst 2015; 94(2):75-82.

Koostas: Liisi Võsa, arst-resident

15.02.2022

Viimati uuendatud 18.11.2024